

Her er slippstedet merket med et kryss.

HISTORISK TILBAKEBLIKK:

FLYSLIPPET ved Bennisjøen

I boka "Gausdal fra krig til fred 1940-1945" har vi sakset ut en interessant historie som ikke lenger er så kjent. Her kan du lese om hva som skjedde rundt flyslippet ved Bennisjøen i april dagene 1945.

Av Åse Kari Gravråk

Da tida for kapitulasjon nærmet seg, trengte Milorg våpen og ammunisjon. Dette kunne de få fra England. Det var mye forarbeid for de lokale Milorg-karene og distriktet for å få i stand et flyslipp. En egnet plass til å ta ned flyslippet måtte rekognoseres og alt måtte selvsagt foregå i den dypeste hemmelighet.

Arnfinn Kråbøl og Einar Landheim tok ut posisjonen på kartet i samarbeid med Stener Waalen som var lokal-kjent i området. Detaljert informasjon ble sendt til Finn Bjørn Johnsen som videre tok kontakt med London. Særmelding ble avtalt og karene i Gausdal fikk melding tilbake fra Johnsen om hvordan de skulle forholde seg.

Slipplassen ved Bennisjøen hadde posisjon: Leikvamseter, 21 km ØNØ av Tretten bru, 15,5 km ØSØ av Fåvang bru. Kodenavnet var Valdemar. Særmeldingen som Distrikt hadde avtalt med London var: Postbudet fryser på hendene. Særmeldingen kom i 14.00-nyhetene den 20. februar 1945. Meldinga ble gjentatt i 18.30-nyhetene. Flyet gikk på vingene kl. 19.27.

"Postbudet fryser på hendene"

Jon Nordrum og Stener Waalen fikk beskjed av Arnfinn Kråbøl om at slippet var ventet. De gikk til Volesetra på ski om kvelden. Etter å ha fyrt opp i ovnen, satte de på "Sweethearten" for å høre 18.30-meldingen fra BBC. Meldingene kom ganske snart, det var 70-80- særmeldinger denne kvelden. Særmelding nr. 64 lød: "Postbudet fryser på hendene". Da visste de at slippet ville komme mellom kl. 22.00 og 02.00 denne natta.

De gjorde seg klare og gikk til slipplassen som de hadde fått oppgitt av Kråbøl. Denne plassen lå på ei myr syd-øst for Volesetra. Vindretningen ble undersøkt, og de plasserte 3 lys med 100 meters avstand etter hverandre med vindretningen, slik som det var foreskrevet. Det første og siste lyset var rødt, det midterste hvitt. Waalen stod foran med ei lykt og Nordrum stod bak. Det var overskyet vær, men etter hvert begynte det å klarne opp og til slutt ble det helt klar himmel. Da de så vidt skimtet månen, hørte de flydur. Flyet gikk over dem et par ganger og Waalen signaliserte kjenningsbokstaven "L" med lommelykta. Lommelykter var det eneste de hadde å hjelpe seg med. Da flyet kom tilbake tredje gangen, fløy det så lavt at de tydelig kunne se det. Det bråket forferdelig. Lukene under flyet åpnet seg og 13 containere ramlet ut. Det var veldig fint å se da fallskjermene dalte ned. Containerne gikk i bakken så det dundret. Det var litt vind, så fallskjermene drog med seg containerne noen meter bortover og laget dype spor i snøen før de la seg til ro. Flyet kom tilbake enda en gang og "vinket" med vingene som et farvel.

Gravde med skiene

Nordrum og Waalen måtte gjemme slippet så godt som det lot seg gjøre. De kuttet snorene til fallskjermene og la dem sammen. Fallskjermene var laget av silke i mange forskjellige farger så de egnet seg ikke som kamuflasje. Containerne veide 150-200 kg og var for tunge til at de klarte å dra dem vekk fra myra. De fant ut at de måtte grave dem ned der de lå. Containerne var sylindrerformet, ca. 1,5 meter lange med en diameter på ca. 30-35 cm, brune og grønne på farge. Nordrum og Waalen grov hull i snøen ved siden av containerne, veltet dem nedi sammen med fallskjermen og fikk snø over. Tilslutt jevnet de over så godt de kunne. De hadde ikke med seg spade, så de måtte bruke skiene til å grave med.

De hadde en stri tørn med å få gjemt alle containerne, men ble da ferdige utpå natta

Slippstedet med en container 40 år etter. Fv: Per Nustad, Jon Nordrum, Helge Nordrum og Nils Bjørge. Helge holder spaden som ble brukt da de grov ned containerne 14 dager etter slippet ble mottatt. Denne spaden ble funnet på myra sommeren 1988.

og gikk tilbake til Volesetra for å overnatte der.

Måtte ikke vekke oppsikt

Neste dag gikk de hjem. Uheldigvis kom de ned til Svingvold samtidig med at bus-sen kom, og sjåføren la merke til dem fordi de gikk i forsvinningsdrakter. Straks Nordrum og Waalen kom hjem etter slippet, kontakten de Kråbøl og ga beskjed om at oppdraget var vellykket. Rapport ble sendt til avsnittssjef Syver Berg. Containerne kunne jo ikke ligge spredt ut over myra i lengre tid, så de planla å dra tilbake neste helg for å få samlet dem sammen og dekket dem bedre til. De måtte bruke helga for ikke å vekke for stor oppsikt, bl.a. på arbeidsplassene sine. Tilfeldigvis fikk de høre at det var lite tilrådelig å dra innover denne helga. Det var mange tyskere på Gausdal Høyfjellshotell.

Fant containerne udekket

14 dager etter slippet antok de at det var trygt å dra innover. Jon Nordrum og Stener Waalen fikk med seg Nils Bjørge og Helge Nordrum som var Jons bror. De gikk på ski innover til Gammeldalen og overnattet på setra der. Neste morgen dro karene videre til slipplassen ved

Bennisjøen. De fikk litt av et sjokk da de kom til en høyde ved myra. Alle containerne lå helt udekket, vinden hadde blåst vekk all snøen omkring dem. I myrkanten fant de en stor gran med vide kvister, som egnet seg godt til kamuflasje. De samlet sammen containerne under grana. Det var litt av et slit. De la staurer under og måtte være to mann på hver side for å bære dem. Litt spente var de også, det var jo tyskere inni fjellet. Plutselig fikk de høre noe "ra-ta-ta" og pistolene kom fram. Jon Nordrum og Stener Waalen hadde med seg pistol. Heldigvis var det bare en orrhane som satt borti myrkanten. Etter at alle containerne var samlet under grana, dekket de godt over med bar. Og her ble de liggende til de ble hentet i mai.

Helge Nordrum og Stener Waalen overnattet på Gammeldalen, mens Jon Nordrum og Nils Bjørge gikk ned til bygda igjen. Jon overnattet på arbeidsplassen sin, Brustuen Bruk, og møtte på arbeid dagen etter, som vanlig. De neste dagene var de veldig spente på om noen hadde sett dem på denne uvanlige fjellturen, men de hørte aldri noe. Alt hadde heldigvis gått bra.

Kilde: Gausdal fra krig til fred 1940-1945 (Gausdal Historielag 1990)

Minnestund ved minneplaten da den ble satt opp sommeren 1988. Fv: Helge Nordrum, Nils Bjørge, Jon Nordrum og Per Nustad.